Súd:	Okresný súd Bratislava I
Spisová značka:	11C/118/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1112218730
Dátum vydania rozhodnutia:	23. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Jeannette Hajdinová
ECLI:	ECLI:SK:OSBA1:2016:1112218730.2

Rozhodnutie

Okresný súd Bratislava I pred sudkyňou JUDr. Jeannette Hajdinovou v právnej veci navrhovateľa: C. A., U. XX.X.XXXX, R. R. D. XXXX, L., proti odporcovi: Slovenská republika zastúpená Sociálnou poisťovňou, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta 8, o náhradu nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, o čiastočnom späťvzatí návrhu na začatie konania, takto

r o z h o d o l :

Súd z a s t a v u j e konanie v časti náhrady nemajetkovej ujmy v sume 2.000,- €.

Súd p r i p ú š ť a zmenu návrhu na začatie konania v časti úrokov z omeškania tak, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi úroky z omeškania v sume 1.764,- €.

Odporca j e p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 101,38 € do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Vo zvyšku súd návrh na začatie konania z a m i e t a .

Navrhovateľovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľ sa návrhom na začatie konania zo dňa 19.3.2012, doručeným Okresnému súdu Bratislava I dňa 8.6.2012, domáhal zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy v sume 12.000,- € s úrokmi z omeškania, ktoré bližšie nešpecifikoval. Uviedol, že svoj nárok si uplatňuje titulom nesprávneho úradného postupu Sociálnej poisťovne v súvislosti s jeho žiadosťou o priznanie invalidného dôchodku podľa § 17 ods. 1, ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení účinnom v čase podania návrhu na začatie konania na súd (ďalej len zákon č. 514/2003 Z.z.). Od roku 2004 do roku 2007 mu nebol spätne vyplatený invalidný dôchodok. Ak by si invalidný dôchodok za toto obdobie uložil do banky, mohol by sa jeho majetok zvýšiť o úroky. Nesprávny úradný postup videl v prieťahoch Sociálnej poisťovne, ktoré uznal aj jej generálny riaditeľ B.. Ľ. M. v liste zo dňa 19.9.2011.

V podaní doručenom súdu dňa 19.11.2014 žiadal okrem náhrady nemajetkovej ujmy priznať úroky z omeškania v sume 504,- € za sedem rokov. Uviedol, že proti rozhodnutiu o zvýšení dôchodku sa odvolal na Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý rozhodnutím sp. zn. 20Sd/92/2004 zrušil rozhodnutie Sociálnej poisťovne ako nesprávne a nezákonné; Sociálna poisťovňa mala opäť rozhodnúť o jeho žiadosti o priznanie invalidného dôchodku, ktorý mu patrí a mal mu byť priznaný nad 70%. Bol úmyselne poškodený potvrdzujúcim rozhodnutím krajského súdu. Pripojil fotokópiu rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 20Sd/92/2004 zo dňa 25.2.2005, list generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. ES20110554/SPú zo dňa 19.9.2011 a rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. 51944/4/2011-BA zo dňa 22.11.2011.

V ďalšom podaní doručenom súdu dňa 24.2.2016 už žiadal od odporcu náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10.000,- € a úroky z omeškania vo výške 6% za každý rok, teda v sume 1.764,- €.

Odporca v písomnom vyjadrení navrhol návrh na začatie konania zamietnuť. Namietal premlčanie nároku navrhovateľa na úroky z omeškania za obdobie rokov 2004 až 2007 a nedostatok svojej pasívnej legitimácie, pretože Sociálna poisťovňa je len orgánom konajúcim za štát podľa § 4 ods. 1 písm. i/ zákona č. 514/2003 Z.z. (poverená zástupkyňa odporcu na pojednávaní dňa 23.5.2016 zobrala námietku nedostatku pasívnej legitimácie späť, preto sa ňou súd už ďalej nezaoberal). Uviedol, že rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 28.9.1992 v spojení s rozhodnutím zo dňa 25.5.1993 bol navrhovateľovi priznaný čiastočný invalidný dôchodok od 1.1.1992 podľa § 37 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení účinnom do 31.12.2003 (ďalej len zákon č. 100/1988 Zb.) a rozhodnutím zo dňa 5.1.1999 mu bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok od 1.9.1996 podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. v dôsledku zhoršenia zdravotného stavu. Kontrolnou lekárskou prehliadkou bol dňa 7.2.2005 zdravotný stav navrhovateľa posúdený podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 461/2003 Z.z.) so záverom, že navrhovateľ je invalidný s poklesom miery vykonávať zárobkovú činnosť 71%; invalidný dôchodok mu Sociálna poisťovňa vyplácala v sume 261,07 € mesačne, v akej mu patril do zistenia poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, t.j. do 7.2.2005. Zdravotný stav navrhovateľa bol opäť posudzovaný dňa 8.8.2008 so záverom, že navrhovateľ je invalidný pre ďalšie zistenie ochorenia psychiatrického charakteru. Na základe žiadosti navrhovateľa zo dňa 4.2.2010 bol jeho zdravotný stav opäť posúdený s tým, že navrhovateľ je invalidný s poklesom miery vykonávať zárobkovú činnosť 71% s dátumom invalidity od podania žiadosti - Sociálna poisťovňa mu priznala invalidný dôchodok od 2.8.2010. Proti tomuto rozhodnutiu podal navrhovateľ odvolanie, v dôsledku ktorého ho vyšetrila posudková lekárka a ustálila pokles miery vykonávať zárobkovú činnosť na 75% s dátumom vzniku invalidity od 1.1.2004 - Sociálna poisťovňa na základe toho priznala navrhovateľovi invalidný dôchodok tri roky spätne od 4.2.2007. Proti tomuto rozhodnutiu navrhovateľ podal odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č.k. 20Sd/204/2011-34 zo dňa 10.1.2012 a rozhodnutie Sociálnej poisťovne potvrdil. Samotná skutočnosť, že sťažnosť navrhovateľa bola Sociálnou poisťovňou vyhodnotená ako opodstatnená, nie je právnym titulom na uplatnenie nároku na náhradu škody.

Okresný súd Bratislava I ako súd vecne a miestne príslušný [§ 84, § 85 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len OSP)] rozhodol na pojednávaní dňa 23.5.2016 v prítomnosti poverenej zástupkyne odporcu a v neprítomnosti navrhovateľa podľa § 101 ods. 2 OSP; navrhovateľ svoju neúčasť na pojednávaní ospravedlnil a súhlasil, aby súd konal a rozhodol v jeho neprítomnosti. Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľa prostredníctvom dožiadaného Okresného súdu Rimavská Sobota, vyjadrením odporcu, listinnými dôkazmi: žiadosti navrhovateľa o predbežné prerokovanie nároku zo dňa 3.10.2011 a 7.11.2011, rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. 51944-4/2011-BA zo dňa 22.11.2011 o nevyhovení žiadostiam navrhovateľa o predbežné prerokovanie nároku, rozhodnutia Sociálnej poisťovne č. 5001243310 zo dňa 2.8.2010, 10.8.2010, 8.8.2011 (z toho istého dátumu 8.8.2011 tri odlišné rozhodnutia s rovnakým číslom), rozsudky Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 20Sd/92/2004 zo dňa 25.2.2005, č.k. 20Sd/204,205/2004-34 zo dňa 10.1.2012, list generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. ES20110554/SPú zo dňa 19.9.2011, spis Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 20Sd/204,205/2011 a spis Sociálnej poisťovne č. 500124330. Na základe vykonaného dokazovania súd ustálil nasledovný skutkový stav:

Navrhovateľ je od 1.1.1992 poberateľom čiastočného invalidného dôchodku podľa § 37 zákona č. 100/1988 Zb. v sume 32,07 €, dôvodom uznania čiastočnej invalidity boli bolesti chrbtice na podklade degeneratívnych zmien (rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. 5001243310 zo dňa 28.9.1992).

Navrhovateľ dňa 13.5.1996 požiadal o priznanie invalidného dôchodku, žiadosť podal na pobočku Sociálnej poisťovne v Rimavskej Sobote. Od 1.9.1996 bol poberateľom invalidného dôchodku v sume 100,15 €; invalidita mu bola uznaná z dôvodu psychiatrického ochorenia (rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. 5001243310 zo dňa 7.11.1996).

Od augusta 2000 navrhovateľ poberal invalidný dôchodok v sume 144,99 € (rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. 5001243310 zo dňa 2.11.2000). Ďalším rozhodnutím Sociálnej poisťovne č. 5001243310 zo dňa 1.2.2001 bol navrhovateľovi od augusta 2000 priznaný invalidný dôchodok v sume 144,99 €.

Navrhovateľ požiadal dňa 2.7.2001 Sociálnu poisťovňu o zvýšenie invalidného dôchodku a v písomnom podaní zo dňa 31.7.2001 oznámil, že na žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku trvá.

Dňa 8.11.2001 Sociálna poisťovňa vydala štyri rozhodnutia s tým istým číslom 5001243310, v ktorých navrhovateľovi priznala invalidný dôchodok:
- v sume 155,15 € od októbra 2001,
- v sume 200,46 € od júla 1999,
- v sume 215,52 € od augusta 2000,
- v sume 235,15 € od 1.7.2001.

Od 1.7.2002 navrhovateľ poberal invalidný dôchodok v sume 243,91 € (rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. 5001243310 zo dňa 1.7.2002).

Sociálna poisťovňa rozhodnutím č. 5001243310 zo dňa 2.2.2004 priznala navrhovateľovi invalidný dôchodok v sume 179,65 € od 1.2.2004. Rozhodnutie bolo zrušené rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 20Sd/92/2004 zo dňa 25.2.2005.

Rozhodnutím č. 5001243310 zo dňa 4.11.2004 Sociálna poisťovňa priznala navrhovateľovi invalidný dôchodok v sume 185,75 € od 1.12.2004. Aj toto rozhodnutie bolo zrušené rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 20Sd/92/2004 zo dňa 25.2.2005.

Sociálna poisťovňa rozhodnutím č. 5001243310 zo dňa 2.2.2006 zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie invalidného dôchodku.

Na základe žiadosti navrhovateľa zo dňa 4.2.2010 posudkový lekár Sociálnej poisťovne, pobočka Rimavská Sobota dňa 15.6.2010 posúdil jeho zdravotný stav so záverom, že je invalidný s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 71%. Dátum vzniku invalidity určil odo dňa podania žiadosti 4.2.2010. Od 4.2.2010 navrhovateľ poberal invalidný dôchodok v sume 312,50 € (rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. 5001243310 zo dňa 2.8.2010).

Rozhodnutím č. 5001243310 zo dňa 10.8.2010 Sociálna poisťovňa navrhovateľovi priznala invalidný dôchodok v sume 312,50 € od 4.2.2010 a zároveň rozhodla, že od 4.2.2010 navrhovateľovi zaniká nárok na invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31.12.2003.

Podľa posudku posudkovej lekárky Sociálnej poisťovne, ústredie, zo dňa 3.5.2011 bol navrhovateľ uznaný invalidným s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 75% s dátumom vzniku invalidity od 1.1.2004. Posudková lekárka vychádzala z toho, že na základe odborných lekárskych nálezov bol zdravotný stav navrhovateľa už v roku 2000 hodnotený ako trvalý, liečbou neovplyvniteľný. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie navrhovateľa posudková lekárka určila psychiatrické ochorenie - poruchy osobnosti a poruchy správania. Z možného rozpätia 50% až 80% určila mieru poklesu vykonávať zárobkovú činnosť na 75%, pretože rozsah duševnej choroby nedosiahol najzávažnejší stupeň.

Sociálna poisťovňa dňa 8.8.2011 vydala tri rozhodnutia s tým istým číslom 5001243310, v ktorých:
- I. rozhodnutie: navrhovateľovi priznala invalidný dôchodok:
o v sume 334,36 € od 4.2.2007,
o v sume 355,27 € od 1.7.2007,
o v sume 373,07 € od 1.7.2008,
o v sume 373,10 € od 1.1.2009,
o v sume 399,10 € od 1.1.2009,
o v sume 411,30 € od 1.1.2010,
o v sume 418,80 € od 1.1.2011,
- II. rozhodnutie: zrušila svoje rozhodnutia zo dňa 2.8.2010 o priznaní invalidného dôchodku a zo dňa 10.8.2011 o odňatí invalidného dôchodku podľa zákona účinného do 31.12.2003 a súčasne vyhovela opravnému prostriedku navrhovateľa v celom rozsahu,
- III. rozhodnutie: rozhodla o priznaní invalidného dôchodku od 4.2.2007 podľa zákona účinného od 1.1.2004 v sume 334,36 €, súčasne od 4.2.2007 navrhovateľovi zanikol nárok na invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31.12.2003.

Sociálna poisťovňa rozhodnutím č. 5001243310 zo dňa 8.3.2012 priznala navrhovateľovi invalidný dôchodok:
- v sume 399,70 € od 24.1.2009,
- v sume 411,90 € od 1.1.2010,
- v sume 419,40 € od 1.1.2011,
- v sume 433,30 € od 1.1.2012.

Navrhovateľ dňa 30.1.2012 požiadal o starobný dôchodok. Sociálna poisťovňa mu rozhodnutím č. 5001243310 zo dňa 18.10.2012 priznala starobný dôchodok v sume 440,10 € od 24.1.2012 a rozhodnutím č. 5001243310 zo dňa 9.3.2012 starobný dôchodok v sume 440,10 € od 24.1.2012.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č.k. 20Sd/204-205/2011-34 zo dňa 10.1.2012 potvrdil rozhodnutia Sociálnej poisťovne č. 5001243310 zo dňa 8.8.2011 o priznaní invalidného dôchodku od 4.2.2007 podľa zákona účinného od 1.1.2004 v sume 334,36 €, o jeho zvýšení od 1.1.2011 na sumu 417,80 € mesačne, a o zániku invalidného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb., rozhodnutie o zrušení rozhodnutie zo dňa 2.8.2010. navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal. Navrhovateľ sa voči rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici neodvolal, rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 18.2.2012.

Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne listom č. ES20110554/SPú zo dňa 19.9.2011 vyhodnotil sťažnosť navrhovateľa na prieťahy v konaní o jeho žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku ako dôvodnú a za nesprávny postup sa navrhovateľovi ospravedlnil. Generálny riaditeľ zistil obdobie prieťahov medzi 3.5.2011, kedy bol navrhovateľ vyšetrený posudkovým lekárom, a 8.8.2011, kedy Sociálna poisťovňa rozhodla o jeho žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku. Sociálna poisťovňa rozhodla až po uplynutí 60-dňovej lehoty vyplývajúcej z § 210 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. Lehota 60 dní plynula od vyšetrenia posudkovým lekárom (3.5.2011) do 2.7.2011, Sociálna poisťovňa však rozhodla až po 37 dňoch - dňa 8.8.2011. Rozhodnutím z 8.8.2011 Sociálna poisťovňa priznala navrhovateľovi invalidný dôchodok, Krajský súd v Banskej Bystrici toto rozhodnutie potvrdil ako vecne a právne správne rozsudkom č.k. 20Sd/204,205/2011-34 zo dňa 10.1.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 18.2.2012.

Navrhovateľ dňa 3.10.2011 a 7.11.2011 požiadal Sociálnu poisťovňu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 12.000,- €; súčasťou predbežne prerokovaného nároku neboli úroky z omeškania. Uviedol, že ak by mu bol invalidný dôchodok riadne vyplácaný, mohol si kúpiť hnuteľné aj nehnuteľné veci, mohol si v urbárskej spoločnosti kúpiť účastinu, z ktorej by mal výnosy, mohol podnikať, hospodáriť, brať od Poľnohospodárskej platobnej agentúry dotácie a príspevky na účel rozvoja poľnohospodárstva, živočíšnej a poľnohospodárskej výroby. Sociálna poisťovňa rozhodnutím č. 51944-4/2011-BA zo dňa 22.11.2011 nevyhovela žiadostiam navrhovateľa o predbežné prerokovanie nároku, pretože navrhovateľ v určenej lehote nereagoval na výzvu na doplnenie písomných dôkazov preukazujúcich splnenie predpokladov na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci
a) nezákonným rozhodnutím,
b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
d) nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

Podľa § 4 ods. 1 písm. a/ bod 1. zákona č. 514/2003 Z.z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak škoda vznikla v občianskom súdnom konaní alebo v trestnom konaní a ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 9 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej

moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prieťahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb (ods. 1). Pri posudzovaní nesprávneho úradného postupu súdu spočívajúceho v porušení povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, v nečinnosti pri výkone verejnej moci alebo v zbytočných prieťahoch v konaní možno vychádzať len z výsledkov vybavenia sťažnosti na prieťahy, žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prieťahy, z právoplatného rozhodnutia vydaného v disciplinárnom konaní, ktorým sa rozhodlo o tom, že sudca sa dopustil disciplinárneho previnenia, ktoré má za následok prieťahy v súdnom konaní, právoplatného rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorým sa rozhodlo, že bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov alebo z právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti, ktorým Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že sa porušilo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (ods. 2).

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom podľa § 4 a § 11.

Podľa § 17 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z.z. v žiadosti o predbežné prerokovanie nároku a pri uplatnení nároku na súde je poškodený povinný uviesť požadovanú výšku úhrady podľa odsekov 1 a 2.

Podľa § 17 ods. 2 a ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak (ods. 2). Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na
a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení (ods. 3).

Navrhovateľ sa pôvodným návrhom na začatie konania domáhal od odporcu náhrady nemajetkovej ujmy v sume 12.000,- € a úrokov z omeškania, ktoré bližšie nešpecifikoval. V podaní doručenom súdu dňa 19.11.2014 už žiadal okrem náhrady nemajetkovej ujmy priznať aj úroky z omeškania v sume 504,- €. V ďalšom podaní doručenom súdu dňa 24.2.2016 už žiadal od odporcu náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10.000,- € a úroky z omeškania v sume 1.764,- €. Súd vyhodnotil posledné podanie navrhovateľa podľa jeho obsahu (§ 41 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že v časti náhrady nemajetkovej ujmy ide o čiastočné späťvzatie návrhu na začatie konania a v časti úrokov z omeškania ide o návrh na pripustenie zmeny návrhu na začatie konania. Odporca súhlasil s čiastočným späťvzatím návrhu na začatie konania v písomnom vyjadrení zo dňa 2.5.2016, doručenom Okresnému súdu Bratislava I dňa 4.5.2016. Súd na základe uvedeného zastavil konanie v časti náhrady nemajetkovej ujmy v sume 2.000,- € podľa § 96 ods. 1 OSP a v časti úrokov z omeškania pripustil zmenu návrhu na začatie konania podľa § 95 ods. 1 OSP, keďže doteraz vykonané dokazovanie môže byť podkladom aj pre konanie o zmenenom návrhu, a pripustením zmeny návrhu nepríde k zmene vecnej príslušnosti súdu.

Predmetom konania tak zostala náhrada nemajetkovej ujmy v sume 10.000,- € a úroky z omeškania v sume 1.764,- €.

Právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy SR nie je absolútne, ale podlieha zákonným obmedzeniam upravujúcim predpoklady na jeho uplatnenie podľa čl. 46 ods. 3 a čl. 51 ods. 1 Ústavy SR (napríklad uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 467/08 zo dňa 16.12.2008). V prípade splnenia zákonných podmienok sa štát nemôže svojej zodpovednosti za škodu zbaviť.

Pre vyvodenie zodpovednosti za škodu voči štátu v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. musia byť kumulatívne splnené nasledovné podmienky:
- nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci,

- vznik ujmy (majetkovej alebo nemajetkovej),
- príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci a vzniknutou ujmou.
Kumulatívnosť splnenia uvedených podmienok má za následok, že čo ak len jedna z nich nie je splnená, nemožno voči štátu vyvodiť zodpovednosť za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z.z.

Nesprávnym úradným postupom je porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie zákonom stanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prieťahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb (§ 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.). V zmysle ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR (napríklad rozsudky sp. zn. 5 Cdo 126/2009 zo dňa 30.6.2010, sp. zn. 6 Cdo 115/2010 zo dňa 31.5.2011, sp. zn. 4 Cdo 60/2003 publikované v časopise Zo súdnej praxe č. 1/2004) nesprávnym úradným postupom sa rozumie aj postup, ktorý s rozhodovacou činnosťou nesúvisí. Môže pritom ísť o akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomoci určitého orgánu verejnej moci, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel stanovených právnymi normami pre konanie orgánu verejnej moci alebo k porušeniu poriadku, ktorý vyplýva z povahy, funkcie alebo z cieľov tejto činnosti, ale aj z hľadiska účelu, k dosiahnutiu ktorého postup orgánu verejnej moci smeruje.

Prieťahy v konaní treba považovať za trvajúci protiprávny stav, v každom okamihu ktorého dochádza k rovnakému porušovaniu práva účastníka konania na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru (m.m. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 107/2009 zo dňa 28.7.2010 - R 19/2014).

Navrhovateľ sa domáha náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 9 ods. 1, § 17 ods. 2 a ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. titulom nesprávneho úradného postupu Sociálnej poisťovne v konaní o jeho žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku. Škoda mu mala vzniknúť v období od 1.1.2004 do 1.9.2011, pričom nešpecifikoval, aké skutočnosti sa majú považovať za začiatok a koniec počítania tejto doby. Navrhovateľ namietal, že Sociálna poisťovňa v konaní o jeho žiadosti o invalidný dôchodok konala s prieťahmi, čo malo nepriaznivé následky na jeho zdravie a majetkové pomery, nemohol platiť za dodávky elektriny, preto ju mal istý obdobie vypnutú; jeho manželka je tiež žiadateľkou o priznanie invalidného dôchodku.

Z listu generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. ES20110554/SPú zo dňa 19.9.2011 vyplýva, že sťažnosť navrhovateľa na prieťahy v konaní o jeho žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku vyhodnotil ako dôvodnú a za nesprávny postup sa navrhovateľovi ospravedlnil. Generálny riaditeľ zistil obdobie prieťahov medzi 3.5.2011, kedy bol navrhovateľ vyšetrený posudkovým lekárom, a 8.8.2011, kedy Sociálna poisťovňa rozhodla o jeho žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku. Sociálna poisťovňa rozhodla až po uplynutí 60-dňovej lehoty vyplývajúcej z § 210 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. Lehota 60 dní plynula od vyšetrenia posudkovým lekárom (3.5.2011) do 2.7.2011, Sociálna poisťovňa však rozhodla až po 37 dňoch - dňa 8.8.2011. Rozhodnutím zo dňa 8.8.2011 Sociálna poisťovňa navrhovateľovi priznala invalidný dôchodok a Krajský súd v Banskej Bystrici toto rozhodnutie potvrdil ako vecne a právne správne rozsudkom č.k. 20Sd/204,205/2011-34 zo dňa 10.1.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 18.2.2012. Navrhovateľ sa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 20Sd/204,205/2011-34 zo dňa 10.1.2012 neodvolal, toto rozhodnutie nebolo zrušené pre nezákonnosť funkčne príslušným súdom, preto sa v predmetnom konaní o náhradu škody voči štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. navrhovateľ nemôže dovolávať nezákonnosti tohto rozhodnutia, keďže sám nevyužil riadne opravné prostriedky, ktoré mu Občiansky súdny poriadok poskytoval.

Dôvodnosť dĺžky konania je potrebné posudzovať z hľadiska konkrétnych okolností prípadu a z hľadiska celkovej dĺžky konania, správania sa účastníkov konania aj kompetentného orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci (v tomto prípade Sociálnej poisťovne, ktorá v rámci svojej kompetencie vykonáva verejnú moc). Navrhovateľ v procesnom postavení žiadateľa o zvýšenie invalidného dôchodku nesťažoval postup Sociálnej poisťovne po podaní žiadosti, ani nespôsobil prieťahy v období od 2.7.2011 do 8.8.2011, ktoré by Sociálnej poisťovni mohli zabrániť rozhodnúť o jeho žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku. Prieťahy sa vyskytli na strane zamestnanca Sociálnej poisťovne, čo výslovne konštatoval aj jej generálny riaditeľ v liste zo dňa 19.9.2011. Pre súd je v prípade nesprávneho úradného postupu spočívajúceho v prieťahoch orgánu verejnej moci rozhodujúce vybavenie sťažnosti na prieťahy, žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prieťahy, právoplatné rozhodnutie vydané v disciplinárnom konaní, právoplatné rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorým sa rozhodlo, že bolo porušené

právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, alebo právoplatné rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti, ktorým Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že sa porušilo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (§ 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z.). V predmetnej veci bola uvedená podmienka splnená len vo vzťahu k prieťahom pred Sociálnou poisťovňou za obdobie od 2.7.2011 do 8.8.2011 (generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne sa zaoberal sťažnosťou navrhovateľa na prieťahy a jeho sťažnosť vybavil listom zo dňa 19.9.2011). Iné rozhodnutia vo vzťahu k prieťahom pred Sociálnou poisťovňou v inom období alebo pred Krajským súdom v Banskej Bystrici absentujú, preto súd konajúci podľa zákona č. 514/2003 Z.z. už prieťahy v inom konaní skúmať nemohol.

Súd na základe uvedených skutočností a citovaných právnych predpisov konštatuje, že je splnená prvá podmienka pre vyvodenie zodpovednosti voči štátu, a to nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci spočívajúci v prieťahoch v konaní o zvýšenie invalidného dôchodku navrhovateľa v období od 2.7.2011 do 8.8.2011.

Existenciu nemajetkovej ujmy spôsobenej prieťahmi v konaní je podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESĽP) namieste v zásade prezumovať (napríklad rozsudok veľkého senátu vo veci Apicella proti Taliansku zo dňa 29.3.2006, č. sťažnosti 64890/01; rozsudok vo veci Martins Castro a Alves Correia de Castro proti Portugalsku zo dňa 10.6.2008, č. sťažnosti 33729/06).

Príčinná súvislosť medzi prieťahmi v konaní a vznikom nemajetkovej ujmy je zrejmá zo samotnej povahy prieťahov, preto nepotrebuje bližšie objasňovanie (napríklad uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 193/2011 zo dňa 25.4.2012).

Súd na základe uvedenej ustálenej judikatúry ESĽP a Najvyššieho súdu SR dospel k záveru, že je splnená aj druhá a tretia podmienka pre vyvodenie zodpovednosti voči štátu, a to existencia nemajetkovej ujmy a príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci (spočívajúcej v prieťahoch v konaní o žiadosti navrhovateľa o zvýšenie invalidného dôchodku) a nemajetkovou ujmou.

Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd vychádzal z ustálenej judikatúry ESĽP vo veciach Apicella proti Taliansku (rozsudok zo dňa 29.3.2006, č sťažnosti 64890/01), Cocchiarella proti Taliansku (rozsudok veľkého senátu zo dňa 29.3.2006, č. sťažnosti 64886/01), Ernestina Zullo proti Taliansku (rozsudok veľkého senátu zo dňa 29.3.2006, č. sťažnosti 64897/01), Giuseppe Mostacciuolo č. 1 proti Taliansku (rozsudok veľkého senátu zo dňa 29.3.2006, č. sťažnosti 64705/01), Giuseppe Mostacciuolo č. 2 proti Taliansku (rozsudok veľkého senátu zo dňa 29.3.2006, č. sťažnosti 65102/01), Giuseppina a Orestina Procaccini proti Taliansku (rozsudok veľkého senátu zo dňa 29.3.2006, č. sťažnosti 65075/01), Musci a Riccardi Pizzati proti Taliansku (rozsudok veľkého senátu zo dňa 29.3.2006, č. sťažnosti 62361/00), podľa ktorých priemerná výška náhrady nemajetkovej ujmy je 1.000,- € za rok trvania konania. Základnú čiastku možno zvýšiť, ak je predmet konania pre navrhovateľa významný (pôjde napríklad o pracovné spory, zdravie a život osôb, sociálne dávky a konanie o osobnom stave). Na druhej strane možno základnú čiastku znížiť s ohľadom na správanie sa navrhovateľa, ak má predmet konania z hľadiska finančného dopadu pre navrhovateľa malý význam, v súvislosti so životnou úrovňou v krajine, ak sa navrhovateľ na vnútroštátnej úrovni domohol konštatovania porušenia jeho práv a priznania určitej finančnej náhrady. ESĽP akceptuje zníženie základnej sumy na 45 %, ktorú by sťažovateľovi priznal sám.

Súd vychádzal zo sumy náhrady nemajetkovej za rok trvania konania 1.000,- €, na jeden deň potom pripadá suma 2,74 € (1.000,- € / 365 dní). V prípade navrhovateľa sa vyskytli prieťahy 37 dní (od 2.7.2011 do 8.8.2011), čomu zodpovedá náhrada nemajetkovej ujmy v sume 101, 38 € (37 x 2,74 €). Súd považoval takto priznanú náhradu nemajetkovej ujmy za primeranú aj s ohľadom na to, že invalidný dôchodok bol navrhovateľovi tri roky spätne doplatený. Vo zvyšku náhrady nemajetkovej ujmy súd návrh na začatie konania zamietol.

Súd zamietol návrh na začatie konania aj v časti úrokov z omeškania, pretože v tejto časti absentovala hmotnoprávna podmienka vyplývajúca z § 15 zákona č. 514/2003 Z.z., a to predbežné prerokovanie nároku. Navrhovateľ u Sociálnej poisťovne predbežne prerokoval len nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 12.000,- € bez úrokov z omeškania. Okrem toho, štát sa môže dostať do omeškania v konaní o náhradu škody až po právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku súdu, ktorý ho zaviaže na jej náhradu. V predmetnej právnej veci ešte rozsudok nenadobudol právoplatnosť ani vykonateľnosť,

preto sa odporca nemohol dostať do omeškania s plnením, ktoré bolo navrhovateľovi priznané až týmto rozsudkom. Z uvedených dôvodov súd návrh na začatie konania zamietol aj v časti úrokov z omeškania, a námietkou premlčania úrokov z omeškania sa už bližšie nezaoberal.

Zamietnutie návrhu na začatie konania sa vzťahuje aj na navrhovateľom tvrdený vznik škody, ktorý odôvodňuje tým, že ak by mu bol invalidný dôchodok vyplatený riadne a včas, mohol si kúpiť v urbárskej spoločnosti účastinu, z ktorej by mal výnosy. Z výnosov si mohol kúpiť hnuteľnú alebo nehnuteľnú vec, mohol poberať dotácie z Poľnohospodárskej platobnej agentúry, pričiniť sa o rozvoj poľnohospodárskej a živočíšnej výroby a podobne. Navrhovateľ ani len netvrdil, z čoho by žil, keby celý invalidný dôchodok použil na nákup účastiny v urbárskej spoločnosti, keď aj jeho manželka požiadala o priznanie invalidného dôchodku a nemá príjem z práce. Súd uvádza, že invalidný dôchodok je spotrebnou dávkou a slúži na pokrytie základných životných potrieb osoby zdravotne postihnutej, ktorej vzhľadom na mieru poškodenia jej zdravotného stavu vznikol nárok na priznanie invalidného dôchodku. Sociálna poisťovňa vyplatila navrhovateľovi invalidný dôchodok za tri roky spätne od priznania invalidného dôchodku. Z toho dôvodu k ušlému zisku vo forme nevyplateného invalidného dôchodku nedošlo. Preto v tejto časti nie je splnená podmienka pre vyvodenie zodpovednosti voči štátu spočívajúca v existencii škody.

Sumarizujúc súd uvádza, že priznal navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 17 ods. 2 v spojení s § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. v sume 101,38 € a vo zvyšku návrh na začatie konania zamietol ako neopodstatnený.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 3 v spojení s § 151 ods. 1 a ods. 2 OSP. Rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, ktorý vychádzal z ustálenej judikatúry ESĽP, preto by navrhovateľovi patrila náhrada trov konania z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Navrhovateľ však náhradu trov konania nežiadal, preto mu ju súd nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku v druhom výroku, ktorým bola pripustená zmena návrhu na začatie konania, nie je prípustné odvolanie (§ 202 ods. 3 písm. f/ OSP).

Proti tomuto rozsudku v prvom, treťom, štvrtom a piatom výroku, ktorým bolo čiastočne zastavené konanie, čiastočne vyhovené návrhu, vo zvyšnej časti bol návrh zamietnutý a bolo rozhodnuté o náhrade trov konania, je prípustné podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na Okresnom súde Bratislava I.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 OSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že
a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.